

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

**HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI
KĄTY BYSTRZYCKIE**

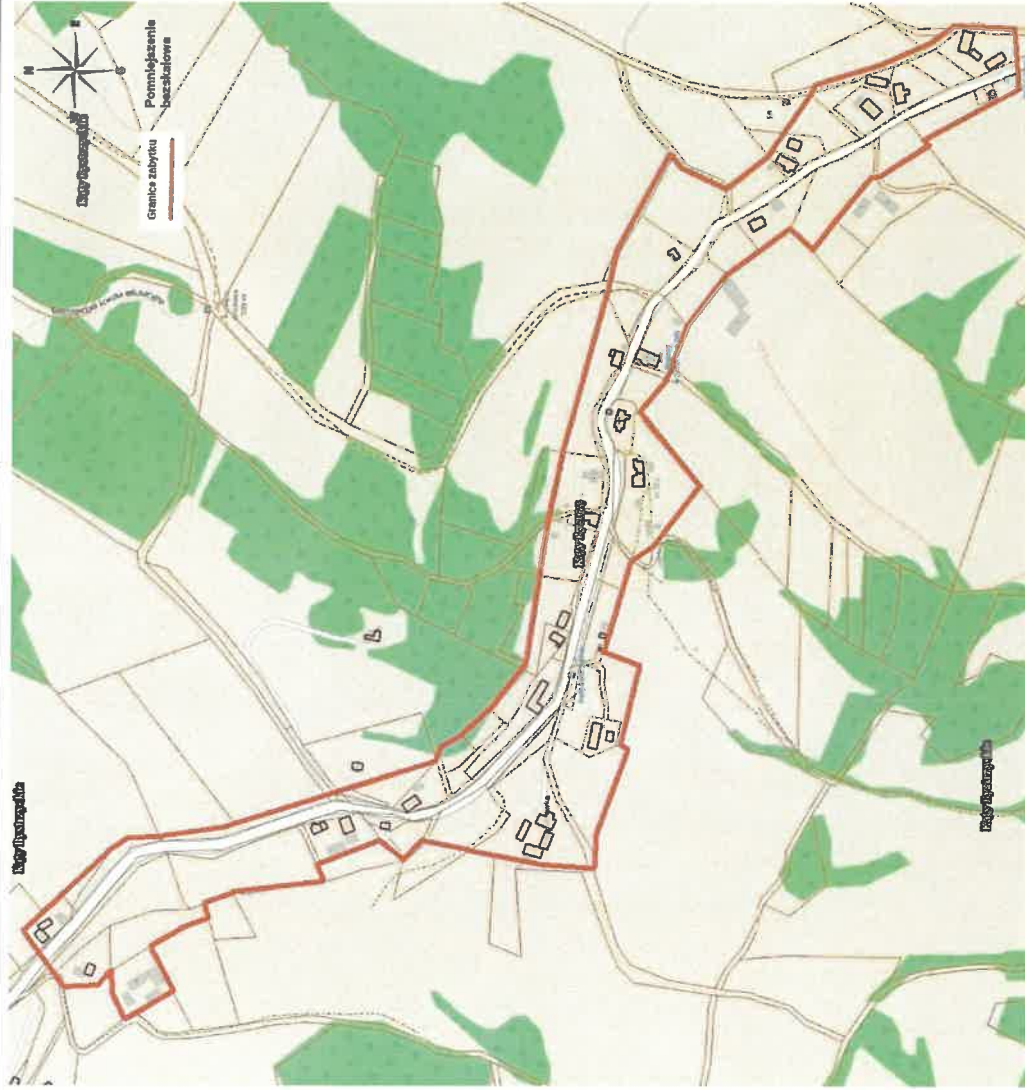
2. Czas powstania

XIV w.

3. Miejscowość

KĄTY BYSTRZYCKIE

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

województwo: DOLNOŚLĄSKIE

powiat: KŁODZKI

gmina: LADEK-ZDRÓJ

6. Współrzędne geograficzne

50°18'47"N 16°50'05"E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE

ROLNICZE

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

NAZWY: Winkeldorf (1346 r.), Winkleri villa (XV/XVI w.), Winkeldorf (1560 r.), Winkeldorf (1830–1945 r.), Kąty Bystrzyckie (po 1945 r.).

HISTORIA: Kąty Bystrzyckie wzmiankowane są w źródłach po raz pierwszy w 1346 r. Wieś została lokowana na prawie niemieckim i posiadała wolne sołectwo. W 1384 r. miejscowość była siedzibą parafii. W 1443 r. Kąty Bystrzyckie stały się częścią Korony Czeskiej. W 1684 r. wieś stała się własnością cesarskiego radcy Sigmunda Hoffmanna, a w XVIII w. należała w części do rodziny von Schlabrendorff. W 1789 r. miejscowość składała się z dwóch części: W pierwszej, należąca do hr. von Schlabrendorffa, znajdował się kościół, a mieszkało 11 kmieci, 50 zagrodników i 1 chatupnik. W drugiej, zamieszkaney przez 276 osób, położony był młyn wodny i gorzenia. W 1830 r. w Kątach Bystrzyckich znajdowało się 41 domów, 1 szkoła katolicka, 1 młyn wodny, wieś zamieszkiwało 253 mieszkańców. Pięc lat później wymienia się 44 domostw z wolnymi dobrami i gorzelnią. Zamieszkiwało tu wówczas 275 osób. W XIX w. nastąpiło scalenie wsi. W 1910 r. zamieszkiwało tu 245 mieszkańców. W 2012 r. wieś liczyła 59 mieszkańców.

Kąty Bystrzyckie były w XVIII w. wsią łańcuchową. Jej pierwotny układ był dobrze czytelny w 1912 r. i pozostał do dziś. Zabudowa wsi wznosi się po obydwu stronach biegnącej przez nią drogi. Dominantą architektoniczną pozostaje kościół św. Katarzyny Aleksandryjskiej. Zabudowa miejscowości to w większości budynki mieszkalne i gospodarce, rozproszone wzdłuż drogi, powstałe w końcu XIX i na początku XX w.

Istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, źródła i literatura –
załącznik do karty ewidencyjnej nr 1.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacie o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)
sierpień 2022 r.

Kamil Pawowski

Kamil Pawowski

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 1

1. Miejscowość	KĄTY BYSTRZYCKIE	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	ŁĄDEK-ZDRÓJ	HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI KĄTY BYSTRZYCKIE	ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA POSTULATY KONSERWATORSKIE ŹRÓDŁA I LITERATURA
3. Powiat	KŁODZKI		
4. Województwo	DOLNOŚLĄSKIE		

ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA:

- przekształcenia istniejącego układu ruralistycznego wynikające z intensywnego rozwoju zabudowy usługowej i mieszkaniowej;
- modernizacja istniejącej, historycznej zabudowy z wykorzystaniem materiałów i rozwiązań ahistorycznych.

POSTULATY KONSERWATORSKIE:

- zachowanie charakterystycznych cech układu ruralistycznego, objętego ochroną konserwatorską, zwłaszcza dążenie do kontynuacji historycznego rozplanowania wsi;
- w przypadku nowych inwestycji zachowanie typowych cech zabudowy ziemi kłodzkiej, tj. bryły, formy, materiałów wykończeniowych (drewno, kamień);
- modernizacja istniejącej zabudowy mieszkalno-gospodarczej z poszanowaniem substancji zabytkowej, bryły i formy;
- zachowanie historycznej zieleni wiejskiej oraz elementów małej architektury sakralnej;
- eliminacja elementów ahistorycznych, powstałych po 1945 r. niewpisujących się w historyczny układ ruralistyczny;
- zachowanie wieży kościoła św. Katarzyny Aleksandryjskiej jako dominanty w krajobrazie architektonicznym wsi.

ŹRÓDŁA I LITERATURA

Archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu, Delegatura w Wałbrzychu

Rybka-Ceglecka I., *Studium środowiska kulturowego miasta i gminy Łądek-Zdrój, powiat kłodzki, woj. dolnośląskie*, t. III, Wrocław 1999.

Kögler J., *Die Chroniken der Grafschaft Glatz*, Bd. 1, *Die Stadt- und Pfarrechroniken von Lewin, Mittelwalde, Wünschelburg, Neurode, Wilhelmsthal*, 1892.

Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, Breslau 1830.

Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, 1845.

Słownik geografii turystycznej Sudetów, T. 16, *Masyw Śnieżnika i Góry Bialskie*, Warszawa 1993.

Zimmermann F.A., *Beyträge zur Beschreibung von Schlesien*, Bd. 9, Brieg 1789.

Kartografia

F.C. Werde, *Kreigskarte ...*, z pot. XVIII.

Mapa Hrabstwa Kłodzkiego z lat 1747–1752.

Messtischblatt, 5667 Bad Landeck, 1912.

sierpień 2022 r.

Opracowanie załącznika:
(data i podpis)

Kamil Pawtowski

